

UNIwersYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO

W BYDGOSZCZY

PROGRAM

**PRAKTYKI ZAWODOWEJ CIĄGŁEJ
W PRZEDSZKOLU I KLASACH I-III**

wymiar 120 h

rok V / semestr IX i X

dla studentek/studentów kierunku

PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA

CELE PRAKTYKI

Praktyka ciągła (120 h) na kierunku *Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (rok V/semestr IX, X) ma charakter próbnej pracy nauczycielskiej w placówkach przedszkolnych i klasach I-III. Praktyka powinna także pozwolić studentce/studentowi na zapoznanie się z działalnością zawodową nauczycieli przedszkoli i klas I-III.

Podstawowym celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyk szczegółowych z rzeczywistością pedagogiczną. W szczególności praktyka umożliwi:

- zastosowanie posiadanej wiedzy teoretycznej i przedmiotowej do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w placówkach;
- zapoznanie z praktycznymi zasadami samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej;
- nabycie i doskonalenie umiejętności planowania i realizowania działań wychowawczo-dydaktycznych w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej;
- rozwijanie własnego przygotowania merytorycznego we współpracy z nauczycielami i specjalistami pracującymi w placówkach edukacyjnych;
- podejmowanie i identyfikację spontanicznych zachowań dzieci jako sytuacji wychowawczo-dydaktycznych umożliwiających wykorzystanie ich w procesie prowadzonych zajęć.
- refleksję nad efektywnością podejmowanych działań wychowawczo-dydaktycznych w odniesieniu do współczesnych koncepcji teoretycznych w pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

TREŚCI PROGRAMOWE PRAKTYKI

Na treści programowe praktyki składają się wszystkie zjawiska, sytuacje i procesy zachodzące w pracy dydaktyczno-wychowawczej jednostki edukacyjnej. Praktyka obejmuje zarówno obserwację, jak i samodzielne prowadzenie zajęć w przedszkolu i klasach I-III. Dostarcza tym samym możliwości do obserwacji i uczestniczenia w rzeczywistości przedszkolnej i szkolnej.

Studentki/studenti obserwując i prowadząc zajęcia, zapoznają się z programem nauczania obowiązującym w placówkach edukacyjnych, dokonują analizy materiałów dydaktycznych, poznają także problematykę wychowania dziecka.

Istotnym elementem praktyki są także obowiązki studentki/studenta związane z pełnieniem roli zawodowej nauczyciela, jego odpowiedzialnością za wychowanie i kształcenie dzieci, a także z jego udziałem w życiu środowiska, w którym pracuje.

ORGANIZACJA PRAKTYKI I JEJ ZADANIA

Studentka/student w semestrze IX odbywa trzytygodniową praktykę w przedszkolu. W kolejnym semestrze trzytygodniową praktykę w klasie I oraz w klasie II lub III szkoły podstawowej.

Praktyka realizowana jest w następujących etapach:

a) na studiach stacjonarnych:

- wrzesień/październik (60 h) – w placówce przedszkolnej (trzy tygodnie) semestr IX (w każdej grupie wiekowej po jednym tygodniu)
- luty/marzec (60h) – w szkole podstawowej (trzy tygodnie) semestr X (w klasie I tydzień, w klasie II lub III dwa tygodnie).

b) na studiach niestacjonarnych:

- wrzesień/maj (120 h) – w placówce przedszkolnej (trzy tygodnie) – w każdej grupie wiekowej po jednym tygodniu oraz w szkole podstawowej (trzy tygodnie) – w klasie I tydzień, w klasie II lub III dwa tygodnie.

Opiekunem studenckich praktyk w placówkach edukacyjnych jest nauczyciel-instruktor specjalista w zakresie pedagogiki przedszkolnej i/lub wczesnoszkolnej.

Studentka/student towarzyszy czynnie wszelkim poczynaniom organizacyjnym, wychowawczo-opiekuńczym i dydaktycznym nauczycieli-instruktorów. Praktyka w placówkach kończy się wypełnieniem przez opiekunkę/opiekuna praktyk opinii praktyki.

SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PRAKTYKI

Placówka przedszkolna

1. Systematyczne prowadzenie dokumentacji praktyki;
2. analiza zaobserwowanych zajęć i sytuacji wychowawczych w pierwszym dniu i stworzenie na jej podstawie notatki według wzoru zamieszczonego w załączniku 5 (asystowanie nauczycielowi);
3. przygotowanie i przeprowadzenie w każdym tygodniu 4 zajęć w zakresie różnych obszarów edukacyjnych. Wymagane jest wcześniejsze zatwierdzenie scenariusza przez nauczycielkę/nauczyciela opracowanego z wykorzystaniem wzoru obowiązującego w placówce lub określonego w załączniku 3. Po przeprowadzeniu zajęcia nauczycielka/nauczyciel ocenia przeprowadzone zajęcia;
4. opracowanie i przeprowadzenie z dziećmi zabaw z elementami gimnastyki korekcyjnej;
5. pomoc przy przygotowaniu gazetek tematycznych, pomocy dydaktycznych do zajęć, planszy i dekoracji do sali lub innych prac na rzecz przedszkola z pisemnym potwierdzeniem nauczycielki/nauczyciela;
6. przeprowadzenie analizy (notatka pisemna) materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w projektowaniu edukacyjnym;
7. zapoznanie się z zasadami i formami współpracy nauczycielki/nauczyciela z rodzicami dzieci;
8. pomoc dzieciom podczas czynności samoobsługowych oraz podczas zajęć i zabaw;
9. udział w imprezach okolicznościowych organizowanych dla dzieci, a także w spotkaniu z rodzicami (po wyrażeniu przez nich zgody);
10. studiowanie wybranej przez siebie literatury oraz artykułów z czasopism specjalistycznych, przydatnych w realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych.

Ponadto studentka/student powinna/powinien:

- towarzyszyć czynnie wszelkim poczynaniom organizacyjnym, opiekuńczo-wychowawczym i dydaktycznym swojego opiekuna praktyk;
- poznać funkcjonowanie placówki przedszkolnej i brać czynny udział w zajęciach grup przedszkolnych;

- zaobserwować i opisać, w jaki sposób techniki stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela języka obcego uwzględniają możliwości i potrzeby rozwojowe dzieci w wieku przedszkolnym;
- wykorzystywać środki multimedialne i technologie informatyczne w pracy dydaktycznej podczas przygotowywania się i przeprowadzania zajęć;
- przeprowadzić obserwację naturalnej aktywności jednego dziecka z opinią lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i dokonać analizy pod kątem obszarów wymagających wsparcia ze strony nauczycielki/nauczyciela;
- towarzyszyć nauczycielce/nauczycielowi podczas pełnienia przez niego funkcji wychowawcy, opiekuna dzieci;
- uczestniczyć (po uzyskaniu zgody dyrektora placówki) w radach pedagogicznych.

SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PRAKTYKI

Placówka szkolna

klasa I

1. Systematyczne prowadzenie dokumentacji praktyki;
2. analiza (w formie notatki – wzór w załączniku 5) zaobserwowanych w pierwszym dniu zajęć i sytuacji wychowawczych (momentów edukacyjnych sprzyjających konstruowaniu wiedzy przez ucznia) – asystowanie nauczycielce/nauczycielowi;
3. przygotowanie i przeprowadzenie 4 dni zajęć w każdym tygodniu (według scenariusza z załącznika 4) zgodnie z planem klasy I, a w ramach tych godzin studentka/student obowiązkowo przeprowadza zajęcia z każdego obszaru edukacyjnego: edukacji polonistycznej, matematycznej, społecznej, przyrodniczej, plastycznej, technicznej, informatycznej, muzycznej, wychowania fizycznego; Wymagane jest wcześniejsze zatwierdzenie przez nauczycielkę/nauczyciela scenariusza, opracowanego z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku 3. Po przeprowadzeniu zajęcia nauczycielka/nauczyciel ocenia przeprowadzone zajęcia;
4. wykonanie innych zadań zleconych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie I.

klasa II lub III

1. Systematyczne prowadzenie dokumentacji praktyki;

2. analiza (w formie notatki – wzór w załączniku 5) zaobserwowanych w pierwszym dniu zajęć i sytuacji wychowawczych (momentów edukacyjnych sprzyjających konstruowaniu wiedzy przez ucznia) – asystowanie nauczycielce/nauczycielowi;
3. przygotowanie i przeprowadzenie po 4 dni zajęć (w każdym tygodniu, według scenariusza z załącznika 4) zgodnie z planem klasy II i III, a w ramach tych godzin studentka/student obowiązkowo przeprowadza zajęcia z każdego obszaru edukacyjnego: edukacji polonistycznej, matematycznej, społecznej, przyrodniczej, plastycznej, technicznej, informatycznej, muzycznej, wychowania fizycznego. Wymagane jest wcześniejsze zatwierdzenie scenariusza przez nauczycielkę/nauczyciela, opracowanego z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku 3. Po przeprowadzeniu zajęcia nauczycielka/nauczyciel ocenia przeprowadzone zajęcia;
4. wykonanie innych zadań zleconych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie II lub III.

Ponadto studentka/student powinna/powinien:

- dokonać analizy pakietu edukacyjnego dla klasy I oraz klasy II lub III pod kątem spełnianych przez niego funkcji (informacyjnej, badawczej, praktycznej, samokształceniowej i kontrolnej), (wywiad z nauczycielką/nauczycielem);
- opisać zaistniałą sytuację dydaktyczną z wykorzystaniem wybranego modelu (model kształtowania pojęć, model nauczania bezpośredniego, model uczenia się we współpracy, model nauczania problemowego/dyskusja);
- dokonać analizy i opisać wewnątrzszkolny system oceniania przyjęty w placówce, należy uwzględnić w tym techniki i strategie przyjęte przez poszczególnych wychowawców klas I-III;
- zaobserwować i scharakteryzować przestrzeń edukacyjną klasy;
- wykorzystywać środki multimedialne i technologie informatyczne w pracy dydaktycznej podczas przeprowadzania zajęć w trakcie przygotowywania się do nich;
- zaobserwować i opisać, w jaki sposób techniki stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela języka obcego uwzględniają możliwości i potrzeby rozwojowe dzieci w wieku wczesnoszkolnym;
- dokonać obserwacji naturalnej jednego ucznia z opinią lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i dokonać analizy pod kątem obszarów wymagających wsparcia ze strony nauczycielki/nauczyciela;

- dokonać analizy IPETu pod kątem: jego zawartości – elementów programu; wykorzystanych narzędzi diagnostycznych (do przeprowadzenia wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia); sposobów monitorowania skuteczności programu przez nauczycielki/nauczycieli; współpracy zespołu nauczycielskiego z rodzicami oraz specjalistami z danej placówki oraz z instytucji zewnętrznych.

ZALICZENIE PRAKTYKI

Warunkiem koniecznym do zaliczenia praktyki zawodowej ciągłej w placówkach oświatowych jest zrealizowanie założonego wymiaru godzinowego oraz zgromadzenie i przedłożenie opiekunowi praktyki z ramienia uczelni odpowiedniej dokumentacji.

DOKUMENTACJA PRAKTYKI

Dokumentacja przebiegu praktyki zawiera własne obserwacje, refleksje i doświadczenia studentki/studenta. Dokumentuje opis zadań zrealizowanych podczas praktyki. Dokumentacja zawiera:

1. Wykaz godzin realizowanych w danej placówce (załącznik 2);
2. notatkę obserwacji zajęć i sytuacji wychowawczych (momentów edukacyjnych sprzyjających konstruowaniu wiedzy przez dziecko) w pierwszym dniu (asystowanie nauczycielce/nauczycielowi) ¹;
3. scenariusze z przeprowadzonych zajęć przeprowadzonych w każdej grupie przedszkolnej/ klasie szkolnej (załącznik 3, 4);
4. notatkę z przeprowadzonej analizy materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w projektowaniu edukacyjnym w przedszkolu;
5. notatkę z przeprowadzonej analizy pakietu edukacyjnego wykorzystywanego w pracy dydaktyczno-wychowawczej w klasach I-III;
6. analizę i opis wewnątrzszkolnego systemu oceniania przyjętego w placówce, należy uwzględnić techniki i strategie przyjęte przez poszczególnych wychowawców klas I-III;
7. opis obserwacji naturalnej jednego ucznia z opinią lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego zawierający analizę pod kątem obszarów wymagających wsparcia ze strony nauczycielki/nauczyciela;
8. analizę IPETu pod kątem: jego zawartości – elementów programu; wykorzystanych narzędzi diagnostycznych (do przeprowadzenia wielospecjalistycznej oceny poziomu

---

¹ Dla każdej placówki opracowuje jej opis, działania jakie podjął podczas praktyki, opracowuje zadania w formie opisów, map myśli, notatek, schematów.

funkcjonowania ucznia); sposobów monitorowania skuteczności programu przez nauczycieli; współpracy zespołu nauczycielskiego z rodzicami oraz specjalistami z danej placówki oraz z instytucji zewnętrznych.

9. inne zajęcia podejmowane podczas praktyki, które przyczyniły się do zdobycia dodatkowych doświadczeń pedagogicznych studentów;
10. ewaluację odbytej praktyki w każdej placówce (załącznik 5);
11. studentka/student ma bezwzględny obowiązek zabezpieczyć dane wrażliwe dotyczące dzieci i pracowników placówek edukacyjnych.

Załącznik 1.

Dziennik praktyk

(strona tytułowa)

.....
Imię i nazwisko praktykanta, rok studiów

.....
Kierunek studiów, nazwa uczelni

.....
Nazwa i adres placówki, w której odbywają się praktyki

Załącznik 2.

Harmonogram praktyk

Lp.	Data	Liczba godzin	Grupa/klasa	Temat dnia	Sposób realizacji ²

Załącznik 3.

Wzór scenariusza zajęć obserwowanych i prowadzonych w przedszkolu

1. Data
2. Prowadzący
3. Grupa wiekowa
4. Czas trwania zajęcia
5. Rodzaj zajęcia/obszar edukacyjny
6. Temat zajęcia

---

² Obserwacja, prowadzenie zajęć własnych

7. Cele edukacyjne (w formie zoperacjonalizowanej)
8. Metody prowadzenia zajęcia
9. Formy organizacyjne
10. Środki dydaktyczne
11. Literatura (na podstawie której studentka/student przygotowywał się do zajęć)
12. Szczegółowy przebieg sytuacji wychowawczo-dydaktycznych (ze szczególnym uszczegółowieniem głównych części toku zajęć)
13. Własne uwagi, spostrzeżenia, refleksje, dotyczące realizacji celów i zadań podczas obserwacji i realizacji zajęć

Załącznik 4.

Wzór scenariusza obserwowanych i prowadzonych zajęć w szkole

1. Data zajęć, klasa
2. Prowadzący zajęcia
3. Temat zajęć
4. Cele i zadania zajęć
5. Rejestr metod nauczania i uczenia się
6. Plan ogólny zajęć, który obejmuje trójdzielną strukturę: część przygotowawczą, część podstawową i końcową
7. Plan szczegółowy zajęć czyli rozwinięcie poszczególnych punktów planu ogólnego z uwzględnieniem przewidywanych pytań nauczycielki/nauczyciela i uczniów; opis czynności nauczycielki/nauczyciela i uczniów, treść problemów i zadań do rozwiązania, określa się czas trwania pracy samodzielnej uczniów, temat pracy domowej itp.
8. Środki dydaktyczne przyporządkowane do etapu zajęć (Kupisiewicz, 2000, s. 192; Bereźnicki 2015, s. 218)
9. Przestrzeń edukacyjna
10. Literatura
11. Własne uwagi, spostrzeżenia, refleksje, dotyczące realizacji celów i zadań podczas obserwacji i realizacji zajęć

Załącznik 5.

Ewaluacja praktyki

Obszar oceny	Zaobserwowane mocne strony	Zaobserwowane słabe strony	Propozycje modyfikacji
Planowanie organizacja, dokumentowanie zajęć			
Wybór i ocena efektywności metod służących realizacji celów dydaktycznych			
Stosowane środki dydaktyczne			
Innowacyjność warsztatu pracy			

Kontakt z grupą – motywowanie, zaangażowanie podopiecznych, umiejętność budowania autorytetu i utrzymywania dyscypliny			
Atmosfera na zajęciach			
Indywidualizacja pracy na zajęciach			
Radzenie sobie ze stresem i trudnymi sytuacjami			
Ocenianie i ewaluacja pracy uczniów			
Inne			

Pieczętka placówki

Opinia z realizacji praktyki

Nazwisko i imię studentki/ta .....

Numer albumu.....

Nazwa i adres placówki .....

Termin praktyki.....

Liczba godzin praktyki.....

Nazwisko i imię Opiekuna praktyki.....

Dyrektor placówki.....

Ocena realizacji i efektów kształcenia przez studentkę/studenta (wypełnia opiekun praktyki w placówce edukacyjnej), *0 – oznacza niewykonanie, 5 – bardzo dobre wykonanie.

Efekty i cele kształcenia	0	1	2	3	4	5
Stopień realizacji						
Zna i rozumie teorie rozwoju wychowania ucznia i nauczania, potrafi wykorzystać je w praktyce.						
Zna i rozumie strukturę, funkcjonowanie systemu edukacji na przykładzie placówki w której odbywa praktykę.						
Zna i rozumie oraz egzekwuje prawa dziecka i osób z niepełnosprawnościami w środowiskach edukacyjnych.						
Zna i stosuje różne rodzaje oceniania.						
Pełni rolę nauczyciela.						
Potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizować je i proponować rozwiązanie problemów.						
Potrafi rozwijać kompetencje kluczowe u dzieci (kreatywność, krytyczną refleksję, umiejętności samodzielnego i zespołowego rozwiązywania problemów).						
Włącza się w projektowanie działań zmierzających do rozwoju placówki edukacyjnej i stymuluje poprawę ich pracy.						
Odnacza się punktualnością.						
Potrafi zorganizować zespół dzieci do działań.						
Chętnie uczestniczy w dodatkowych działaniach na terenie placówki.						

Podejmuje dodatkowe zadania wykraczające ponad program praktyki.						
Wykazuje się umiejętnościami komunikacyjnymi.						
Wykazuje się inicjatywę własną.						
Potrafi organizować i dyscyplinować zespół.						
Potrafi mobilizować zespół.						
Potrafi prowadzić zróżnicowaną pracę w zespole.						
Czerpie inspiracje z literatury, a także z doświadczenia innych.						
Wykorzystuje okazje do uczenia się.						
Wykazuje się etyczną postawą w kontaktach z dziećmi.						

Uwagi:.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

W oparciu o przedłożoną dokumentację potwierdzającą odbycie praktyki, realizację celów i efektów kształcenia zaliczam praktykę ciągłą zawodową stopniem (wypełnia opiekun praktyk w placówce edukacyjnej) .....

.....
podpis Dyrektora placówki

.....
podpis Opiekuna praktyki w placówce

Zaliczenie praktyki zawodowej ciągłej przez opiekuna z ramienia Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (wypełnia pracownik UKW)

.....
.....

.....
podpis Opiekuna praktyki z UKW